

Grupul de Lucru pentru Buget Participativ
Document privind principiile, definițiile și calendarul procesului bugetului participativ
Februarie 2013 Cluj-Napoca

Documentul conține

- **Corpul principal**
- **Anexa**

Capitolul 1
Aspecte generale

(1) Conținut: Prezentul document propune o serie de reguli procedurale minimale pentru inițierea și organizarea procesului de bugetare participativă în municipiul Cluj-Napoca, pe parcursul anilor 2013-2015, o inițiativă a Primăriei Cluj-Napoca.

(2) Autori și modalitate de redactare:

(A) Documentul a fost redactat de către un grup de lucru, cu o componentă deschisă pe întreg parcursul formulării documentului, inițiat de Primăria Cluj-Napoca, în urma unor inițiative ale societății civile.

(B) Documentul a fost redactat în urma unor dezbateri și în ansamblul său a fost asumat prin consens de către grupul de lucru, iar acolo unde nu s-a reușit ajungerea la un consens, s-a votat cu majoritate 2/3.

(3) Scopul procesului de bugetare participativă

(A) Participarea activă a cetățenilor în procese deliberative cu rol de luare a deciziei și în implementarea deciziei,

(B) pentru asigurarea unei dezvoltări durabile, prin

(C) stimularea formelor de auto-organizare a comunităților locale

(D) în contexte care să facă transparent modul de funcționare a administrației locale și

(E) adâncirea formelor de control democratic al instituțiilor publice.

(4) Prin bugetare participativă se înțelege

(A) Un proces care este deschis către toți cetățenii care doresc să participe,

(B) care combină forme de democrație participativă și reprezentativă,

(C) implică luarea unei decizii (și nu doar consultare),

(D) ține cont de nevoile categoriilor defavorizate și arată atenție la a echilibra asimetriile economice și educaționale ale participanților,

(E) presupune auto-organizare, adică participanții ajută la formularea regulilor care stau la baza procesului, inclusiv a criteriilor prin care resursele sunt alocate.

(5) Obiectivele generale ale procesului de bugetare participativă

(A) Înțelegerea de către cetățeni a funcționării mecanismului bugetării la nivelul orașului;

(B) Implicarea directă a tuturor actorilor din spațiul social și politic într-un proces de luare a deciziei legat de bugetul orașului;

(C) Crearea unui mecanism de transparentizare decizională în domeniul administrației publice și a mecanismelor de constituire a bugetului orașului;

(D) Creșterea nivelului de dialog și de colaborare dintre cetățeni și administrația publică;

(E) Adâncirea democrației prin participarea cetățenilor la un exercițiu de luare a unor decizii ce privesc întreaga comunitate;

(F) Descentralizarea luării deciziilor prin aducerea acestora de la nivelul administrației locale, Primărie și Consiliu local, la nivelul secțiilor de cartier;

- (G) Oferirea posibilității cetățenilor să propună - prin procese deliberative la nivel de secție de cartier - obiective de investiții și reparații care vor constitui priorități ce vor avea alocate un anumit procent din bugetul orașului;
- (H) Deschiderea posibilității de a crea parteneriate între cetățeni și administrația publică în implementarea deciziei;
- (I) Creșterea gradului de asumare și co-creare a procesului de dezvoltare urbană de către cetățeni.

(6) Principii ale procesului de bugetare participativă

- (A) *Cetațenie activă*: presupune asumarea de către cetățeni a unui rol participant activ în definirea și abordarea problemelor comunității din care fac parte. Acest lucru poate fi realizat prin angrenarea acestora în întreg procesul decizional, inclusiv în definirea problemelor ce necesită rezolvare.
- (B) *Coeziune socială*: reprezintă capacitatea unei societăți de a asigura bunăstarea membrilor săi prin minimizarea disparităților dintre aceștia, dar și prin evitarea oricăror forme de marginalizare. În contextul bugetării participative presupunem alocarea (redistribuire) de fonduri în funcție de numărul de locuitori ai unei zone, nivelul infrastructurii sau al dezvoltării, concomitent cu direcționarea de fonduri în cadrul aceleiași zone către categoriile defavorizate.
- (C) *Dezvoltarea culturii civice*: presupune dezvoltarea și formarea cetățenilor prin invitația de a participa la adâncirea formelor de control democratic al instituțiilor publice, a drepturilor ce reies din cadrul legislativ existent, dar mai ales prin responsabilizarea de a contribui la dezvoltarea comunității în care trăiesc.
- (D) *Transparență bugetară și administrativă*: presupune deschiderea activității administrației publice locale către cetățeni cu privire la întreg procesul decizional, inclusiv cel aferent întocmirii și executării bugetului local. În acest ultim sens, cetățenii sunt implicați în identificarea problemelor stringente cu care se confruntă comunitatea lor, în stabilirea priorităților de investiții, dar și în urmărirea modului de execuție a bugetului local.
- (E) *Dezvoltarea și deschiderea instituțională*: presupune asumarea din partea administrației publice locale a internalizării și susținerii procesului bugetării participative prin măsuri administrative și de dezvoltare instituțională.

Capitolul 2 **Termeni**

(7) În sensul prezentului document, termenii de mai jos se definesc astfel:

- (A) *Luarea deciziei*: procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice (Legea 52/2003, art. 3, punctul b).
- (B) *Participarea activă la luarea deciziei*: este o modalitate de luare a deciziei prin formularea de recomandări de către orice cetățean.
- (C) *Sedința publică*: ședința desfășurată în cadrul autorităților administrației publice și la care are acces orice persoană interesată (Legea 52/2003, art. 3, punctul i).
- (D) *Recomandare* - orice punct de vedere, sugestie, propunere sau opinie, exprimată verbal sau în scris, primită de către autoritățile publice de la orice persoană interesată în procesul de luare a deciziilor și în procesul de elaborare a actelor normative (Legea 52/2003, Art.3, punctul d).
- (E) *Dezvoltare comunitară*: procesul care susține organizarea și derularea întâlnirilor de cartier și care are drept scop principal capacitatea cetățenilor și creșterea încrederii acestora în puterea de a aborda și rezolva problemele cu care se confruntă. O atenție suplimentară va fi acordată grupurilor vulnerabile sau defavorizate.

(F) *Deliberare consensuală*: proces de luare a deciziei prin consens (adică dezbatere asupra formulării unei probleme și a soluțiilor alternative până când toți cei prezenți nu au obiecții puternice). În cazul în care există obiecții puternice la nivelul secției deliberative se poate recurge și la vot majoritar $\frac{2}{3}$ din cei prezenți.

(G). *Întâlniri deliberative*: Întâlnirile de cartier (pe secții deliberative) se vor desfășura respectând principiile și caracteristicile deliberării, prin aducerea în prim plan a argumentării, dar și a informației egal distribuite în rândul celor implicați.

- Deliberarea include toate persoanele interesate de mersul unei comunități (delimitate spațial de granițele unei secții deliberative), indiferent de valorile sau resursele pe care le împărtășesc. Întâlnirile deliberative au următoarele virtuți: duc la sporirea cantității de informație, obligă la reflecție asupra argumentelor sau motivelor invocate în discuții, obligă la un proces de învățare, înțelegere și reflectare asupra valorilor, experiențelor, motivelor celorlalți participanți la dialog și, nu în ultimul rând, cresc capacitatea pentru consens. Astfel, în urma acestor întâlniri deliberative, interesele private se pot modifica în direcția unui interes general care reflectă participarea democratică.

- Pentru a respecta principiul egalității în deliberare, alegerea locurilor de desfășurare va avea în vedere identificarea de spații neutre (ex. școli, săli de sport etc.), dar va fi făcută și în funcție de disponibilitatea acestora.

(H). *Ateliere deliberative*: o serie de tehnici folosite în timpul întâlnirilor deliberative prin care cetățenii participă la determinarea a ceea ce reprezintă o problemă pentru comunitatea lor, la identificarea priorităților, dar și identificarea opțiunilor de acțiune și transmiterea acestora către Consiliul Local.

(I). *Secții deliberative*: Sunt areale delimitate la nivelul unui cartier, pentru care se fac *propuneri de investiții* prin *întâlniri deliberative* din partea tuturor participanților la întâlniri, participanți interesați de a avea obiective de investiții și reparații pentru acel areal.

(J) *Participant la întâlnirile deliberative de cartier*: Orice persoană poate participa la întâlnirile deliberative, dacă: trăiește, lucrează în acea zonă, deține o firmă cu sediul în acea secție deliberativă, merge la școală sau are copil care merge la școală în acea zonă sau pur și simplu este interesată de această secție deliberativă.

(K) *Propunere de investiție*: Este o recomandare/propunere formulată în urma întâlnirilor deliberative de cartier. Printr-un proces de identificare de probleme, analizare și prioritizare a acestora, cetățenii participanți identifică și posibile soluții în rezolvarea acestora. Prin urmare, o idee (propunere) de investiție se referă la o recomandare/propunere din partea cetățenilor de rezolvare a unei probleme identificate, fără a include neapărat cerințele tehnice ale unui proiect (putând să lase această componentă să fie discutată și analizată de către delegați, experți tehnici și consilieri locali).

(L) *Obiective de investiții și reparații*: sunt ideile (propunerile) de investiție care au fost transformate în obiective în bugetul public propus spre aprobarea Consiliului Local Cluj-Napoca.

(M) *Delegatul* este un cetățean care transmite ideile (propunerile) de investiții în ședințele publice pentru a se asigura că aceste propuneri sunt pe deplin și corect înțelese în procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice. De asemenea, de îndată ce deciziile au fost luate de către autoritățile publice, delegații vor avea posibilitatea să monitorizeze implementarea obiectivelor de investiții și reparații din bugetul public care preiau recomandările formulate în

întâlnirile deliberative, asigurând în acest fel transparența execuției bugetare. Orice participant la întâlnirile deliberative își poate exprima dorința de a fi delegat.

(N) Co-crearea orașului: participarea activă a cetățenilor la procesele de administrare publică prin care se iau decizii, se implementează și se monitorizează procesele de dezvoltare urbană.

Capitolul 3 Tipuri de participare

(8) Consultarea

(A) Legile [24/2000](#) cu modificarea [194/2007](#), [215/2001](#), [52/2003](#), [273/2006](#) și modificările ulterioare, stabilesc reguli procedurale minimale pentru asigurarea *transparenței* decizionale în cadrul autorităților administrației publice locale și stimulează *participarea activă* a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor administrative și în procesul de elaborare a actelor normative.

(B) *Consultarea* este o etapă a *participării active*, conform termenilor din [Legea 52/2003](#) privind transparența decizională în administrația publică, completată de [Legea 242/2010](#). Consultarea, în contextul legislativ actual, se realizează prin trei mecanisme minimale pentru participarea activă. Din partea autorităților publice presupune două tipuri de aranjamente instituționale: obligația transparenței și deschiderea spre recomandări, iar din partea cetățenilor posibilitatea de a face recomandări.

- *obligația transparenței*: „obligația autorităților administrației publice de a informa și de a supune dezbaterii publice proiectele de acte normative, de a permite accesul la luarea deciziilor administrative și la minutele ședințelor publice” (Legea 52/2003, Art.3, punctul e).

- *deschiderea spre recomandări*: "Persoana care prezidează ședința publică oferă invitațiilor și persoanelor care participă din proprie inițiativă posibilitatea de a se exprima cu privire la problemele aflate pe ordinea de zi" (Legea 52/2003, Art.8).

- *posibilitatea de a face recomandări*: „recomandare - orice punct de vedere, sugestie, propunere sau opinie, exprimată verbal sau în scris, primită de către autoritățile publice de la orice persoană interesată în procesul de luare a deciziilor și în procesul de elaborare a actelor normative” (Legea 52/2003, Art.3, punctul d).

(C) Cadrul legislativ existent, deși este unul permisiv, nu garantează participarea activă a cetățenilor în întreg procesul decizional (de la identificarea problemei ce urmează a fi rezolvate, la identificarea de soluții și implementarea acestora). Prin urmare, recomandăm includerea a două mecanisme noi în participarea activă, complementare celor de consultare. Aceste două mecanisme reprezintă o garanție a faptului că orice cetățean poate să fie la curent cu procesul decizional legat de deliberarea asupra bugetului orașului, că sunt ascultate doleanțele sale și că acestea pot influența decizia finală. Procesul de bugetarea participativă în Cluj-Napoca, pe lângă aceste condiții minimale, va oferi posibilitatea ca cetățenii să participe la luarea deciziilor legate de buget prin încă două forme de participare: implicarea și colaborarea.

(9) Implicarea

(A) O altă etapă a participării active este implicarea, care presupune încă două *mecanisme* suplimentare:

- *recomandări formulate deliberativ*: dorințele cetățenilor sunt transformate în recomandări sub formă de *idei (propuneri) de investiții* prin *întâlniri deliberative* la nivel de *secție deliberativă*.

- *garanția înțelegerii*: ideile (propunerile) de investiții vor putea fi transmise de către *delegați* în procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice pentru a se asigura că ideile (propunerile) de investiții sunt pe deplin și corect înțelese în *ședințele publice*.

(B) Aceste două mecanisme suplimentare oferă garanția că dorințele cetățenilor vor fi reflectate în mod direct în variantele obiective de investiții și reparații propuse spre deliberare autorităților publice și că recomandările vor putea influența decizia finală.

(10) Colaborarea

(A) Colaborarea este o altă etapă a participării active și presupune două *mecanisme* suplimentare:

- *propuneri de alternative*: amendamentele formulate în ședințe publice la ideile (propunerile) de investiții și la marile obiective de investiții și reparații formulate de către Primărie și Consiliul Local se vor putea întoarce în comunitate pentru dezbateri. Acest lucru face posibil parteneriatul cu publicul în abordarea fiecărui aspect al deciziei, inclusiv în dezvoltarea de alternative și în identificarea soluțiilor preferate de către cetățeni.

- *monitorizarea implementării*: de îndată ce deciziile au fost luate, delegații vor avea posibilitatea să monitorizeze implementarea obiectivelor de investiții și reparații din bugetul public care preiau recomandările formulate în întâlnirile deliberative, asigurând în acest fel transparența execuției bugetare.

(B) Prin facilitarea acestui tip de participare activă, autoritățile publice locale oferă posibilitatea ca cetățenii să ofere idei inovatoare în formularea de variante de obiective de investiții și reparații și soluții pentru implementarea acestora. De asemenea, oferă posibilitatea cetățenilor să se implice în a face transparent procesul de implementare a proiectelor.

Capitolul 4 **Faze ale procesului**

(11) Faze de implementare. Procesul de bugetare participativă, desfășurat la inițiativa Primăriei Cluj-Napoca, este dezirabil să aibă trei faze de implementare, faze care se vor suprapune temporal:

(A) *Faza întâi*: consultare populației pentru destinația unor obiective de investiții și reparații pentru exercițiul bugetar din anul 2013 cu rectificările legal posibile, la nivelul cartierului Mănăștur;

(B) *Faza a doua*: pilotarea procesului de bugetare participativă de-a lungul anului 2013 pentru formularea unor obiective de investiții și reparații pentru exercițiul bugetar din anul 2014;

(C) *Faza a treia*: Extinderea procesului de bugetare participativă la nivelul întregului oraș Cluj-Napoca de-a lungul anului 2014 pentru formularea unor obiective de investiții și reparații pentru bugetul din anul 2015, în modalități care urmează să fie formulate după încheierea procesului de monitorizare și evaluare desfășurat pe parcursul anului 2013.

(12) Aspecte ale procesului de implementare. Pentru o abordare comprehensivă a propunerii de implementare a bugetării participative, vom distinge între două tipuri de procese: procesul cadru și procesul participativ.

(A) *Procesul cadru* include toate activitățile de pregătire pentru primele două faze, dezbateri asupra desfășurării procesului participativ și asupra conceptelor de lucru, culegerea informațiilor primare pe baza cărora se dezvoltă procesul, monitorizarea și evaluarea procesului, propunerile de transformare pentru următoarele faze și extinderea ulterioară a procesului în faza a treia la nivelul orașului, precum și adaptarea continuă a procesului în fiecare an nou de implementare.

(B) *Procesul participativ* include toate activitățile prin care se formulează de către cetățeni *ideile* (*propunerile*) *de investiții* în secțiile deliberative și toate acțiunile prin care acestea sunt transformate, de către autoritățile publice împreună cu delegații cetățenilor, prin procesul deliberativ, în obiective de investiții sau reparații. Procesul participativ se desfășoară după un

calendar clar stabilit, cu obiective clare și cu tehnici specifice, bine precizate, cu resurse clar alocate.

(13) Faza întâi

(A) Primăria Cluj-Napoca are deja o tradiție de consultare publică care permite participarea activă a cetățenilor: ședințe publice cu cetățenii, la nivel de cartier, care permit formularea unor recomandări. Această tradiție poate fi folosită pentru a discuta destinația unor obiective de investiții și reparații clar specificate în bugetul local din 2013. Rolul discuțiilor este consultativ și va putea include la rectificările bugetare din 2013 schimbarea destinației unor obiective de investiții astfel încât să fie mai aproape de recomandările formulate de către cetățeni la nivel de secții de recenzare în întâlnirile deliberative din faza a doua sau în întâlniri separate cu rol de consultare pe obiective specifice.

(B) Acest document propune monitorizarea și evaluarea procesului de consultare publică la nivelul cartierului Mănăștur, concretizate într-un raport tehnic destinat autorităților publice care să permită îmbunătățirea procesului participativ din faza a doua a proiectului.

(14) Faza a doua

(A) Procesul participativ va fi pilotat în cartierul Mănăștur de-a lungul anului 2013 pentru formularea obiectivelor de investiții și reparații din exercițiul bugetar din anul 2014. Propunerea documentului este ca acest proces să se desfășoare după un calendar clar stabilit, formulat în Anexă, care detaliază procesul cadru, respectiv, procesul deliberativ.

(C) În întâlnirile deliberative se pot propune spre consultare obiective de investiții și reparații care apar explicit formulate în bugetul public pentru anul 2013, însă se va specifica faptul că recomandările cetățenilor legate de aceste obiective de investiții nu fac parte din procesul de bugetare participativă pentru exercițiul din 2014.

(B) *Justificarea alegerii cartierului Mănăștur.* În cartierul Mănăștur locuiește aproape o treime din populația orașului Cluj-Napoca raportat la populația stabilă. Din punct de vedere demographic, este un cartier cu o populație tânără, concentrând în termeni relativi la celelalte cartiere cea mai importantă populație sub 18 ani. De asemenea, numărul gospodăriilor nonfamiliale este semnificativ, fiind o locație importantă pentru piața chiriilor și populația studentescă în căutare de un spațiu de locuit pe perioada studiilor. Cartierul și-a triplat în ultimele două decade populația cu educație superioară de la 8% la Recensământul din 1992 la peste 20% în 2011, adică aproape de media la nivel de oraș. Totuși, în continuare concentrează o populație activă importantă angajată în industria prelucrătoare, dar și în comerț și servicii către populație. Cartierul este locația sau este în apropierea unor mari centre comerciale și concentrează două artere importante de trafic. Acest cartier conține întreaga complexitate urbană a orașului Cluj-Napoca, însă la o scală mai mică. Orice proiect pilot de bugetare participativă care dorește să se extindă la nivelul întregului municipiu Cluj-Napoca va avea de rezolvat la nivelul cartierului Mănăștur principalele obstacole și va beneficia de principalele oportunități pe care le oferă întregul oraș.

(C) Pentru a putea extinde procesul de bugetare participativă la nivelul întregului oraș, la sfârșitul anului 2013, va fi necesară o evaluare - atât internă, cât și externă - a procesului cadru și a procesului participativ pentru a permite ajustările necesare legate de mărirea scalei la care se va întâmpla întreg procesul în faza a treia.

(15) Faza a treia.

(A) În urma evaluării procesului de bugetare participativă la nivelul cartierului Mănăștur, o serie de ajustări vor fi necesare pentru extindere, iar acest lucru va putea schimba calendarul și activitățile din procesul cadru și procesul participativ.

(B) Documentul propune ca la sfârșitul fiecărui ciclu de bugetare participativă să fie reluat procesul de evaluare internă și externă pentru ajustarea procesului la modul în care reacționează cetățenii și autoritățile publice la acest exercițiu de învățare reciprocă.

Capitolul 5

Actori implicați în proces

(16) Primăria Cluj-Napoca

(A) Este instituția co-posesoare a procesului de bugetare participativă, alături de Consiliul Local.

(B) Este instituția care propune inițierea procesului de bugetare participativă în Cluj-Napoca și are rolul de a garanta integritatea procesului și de a aduce suport tehnic și administrativ întregului proces de bugetare participativă.

(17) Consiliul Local

(A) Este instituția co-posesoare a procesului de bugetare participativă, alături de Primăria Cluj-Napoca.

(B) Reprezintă instituția cu rol decident în întocmirea și executarea bugetului local. În cadrul procesului de bugetare participativă, are un rol esențial în analizarea și propunerea spre implementare a ideilor de investiție propuse de către cetățeni.

(C) Este garantul transparenței întregului proces de bugetare participativă prin informarea cetățenilor și prin punerea în dezbatere publică a bugetului orașului Cluj-Napoca, prin asigurarea accesului la luarea deciziilor administrative și la minutele ședințelor publice (Conform Legii 52/2003).

(D) În procesul de luare a deciziei va avea responsabilitatea de a se angaja într-o negociere, sub principiul egalității, cu delegații, garanți ai faptului că ideile (propunerile) de investiție vor fi niște recomandări din partea cetățenilor corect și pe deplin înțelese în ședințele publice.

(E) Aduce suportul administrativ întregului proces de bugetare participativă.

(18) Consiliul Bugetării Participative (CBP)

(A) Consiliul Bugetării Participative *organizează* o serie de ședințe publice pentru stabilirea priorităților, în care delegații, alături de consilierii locali, participă la procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice în vederea formulării obiectivelor de investiții din bugetul public anual, asistați de personalul numit al Primăriei și Consiliului local și de membrii interesați ai grupurilor asociative de reprezentare civică. Conform legii, decizia legată de obiectivele din bugetul primăriei este a Consiliului Local.

(B) Consiliul Bugetării Participative este *format* din: *membrii cu drept de deliberare consensuală*: Primar, Consilieri locali și Delegați; *membrii care asistă procesul de luare a deciziei*: experți angajați ai Primăriei și ai Consiliului local, precum și experți propuși de către organizațiile civice, sindicale, patronale sau orice alt grup asociativ de reprezentare civică și numiți de către Primărie; *membrii invitați să propună recomandări*: membrii ai sindicatelor, patronatelor, organizațiilor profesionale sau ai oricărui alt grup asociativ de reprezentare civică.

(C) *Competențe*:

- *Transparentizarea procesului* de bugetare al orașului prin informarea publicului relativ la obiectivele multianuale de investiție și reparații în curs de desfășurare, prezentarea obiectivelor de investiție propuse pentru anul următor și alte reglementări importante necesare în formularea

unor idei (proponeri) de investiții plauzibile (reglementări ale Planului Urbanistic General sau Planurilor de Regenerare Urbană, harta terenurilor și proprietăților publice din cartier etc.).

- *Transformarea ideilor de investiție* rezultate din întâlnirile deliberative din comunitate în obiective de investiții și reparații (bazată pe elaborare tehnică, fundamentare legislativă, după caz, propunere de integrare a temelor de proiectare într-un Plan de Regenerare Urbană, operatori sectoriali/cultural-educational, servicii sociale, ocupare etc.).

- *Gestionarea procesului participativ* (organizarea de întâlniri deliberative, colectarea ideilor (proponerilor) de investiții referitoare la cartier sau la oraș, evaluarea tehnico-legală a ideilor de investiții, selecția și prioritizarea ideilor de investiții fezabile, amendarea ideilor de investiții și rediscutarea dacă e cazul în întâlniri deliberative, transformarea tehnică în obiective de investiții și reparații anuale și multi-anoale, specificarea de surse de finanțare din bugetul public și din alte surse, informarea publicului relativ la obiectivele de investiții și reparații formulate pe baza ideilor de investiții etc.).

- *Monitorizare și evaluare permanentă* a întregului proces, inclusiv implementarea ideilor de investiții propuse de către comunitate.

Capitolul 6

Recomandări organizaționale

(19) *Recomandări.* Datorită complexității întregului proces participativ, propunem includerea între actorii instituționali prezentați mai sus a următorilor actori: echipa de management a procesului de bugetare participativă și boardul consultativ.

(20) *Echipa de Management*

(A) *Membrii* echipei de management sunt: director executiv, responsabil comunicare, responsabil relația cu comunitatea, responsabil implementarea proiectelor, responsabil resurse pentru proces.

(B) *Competențe*

- *Mediere:* facilitarea și asigurarea negocierii între actorii instituționali implicați (prin organizarea de întâlniri și discuții între actorii implicați, trimestrial sau ori de câte ori este nevoie).

- *Comunicare:* informarea publicului (online, prin pliante, sedințe publice sau alte mijloace) relativ la modul de constituire a bugetului, obiectivele anuale sau multianuale propuse în bugetul public, reglementări importante, soluții posibile la probleme tipice. Culegerea feedbackului din partea cetățenilor. Centralizarea mesajelor produse de către toți actorii implicați și redistribuirea lor pentru a fluidiza comunicarea și pentru a facilita luarea de decizii în mod informat.

- *Dezvoltare instituțională* în cadrul Primăriei și Consiliului local (prin elaborarea și implementarea unui program de formare cu privire la: bugetare participativă, dezvoltare comunitară, incluziune și coeziune socială, deliberare consensuală).

- *Dezvoltare comunitară:* cunoașterea comunității, inclusiv a stratificării sale sociale, identificarea subgrupurilor și a sub-grupurilor dezavantajate, intrarea în sub-grupuri, elaborare și implementare de metodologii de capacitate comunitară.

- *Asigurarea de resurse:* pentru procesul participativ (prin identificarea și asigurarea surselor de finanțare din bugetul public sau alte surse pentru ideile și proiectele de investiție propuse de

comunitate), pentru procesul cadru (identificarea și asigurarea de resurse necesare pentru susținerea procesului cadru).

- *Monitorizare și evaluare* a procesului participativ. În acest sens, propunem asigurarea atât a unei evaluări interne, cât și identificarea unui evaluator extern.

(21) Comisie consultativă

(A) Este garantul respectării scopului, principiilor și obiectivelor procesului de bugetare participativă prin armonizarea procesului cadru și participativ la reluarea fiecărui ciclu de bugetare participativă, pe baza evaluărilor realizate de către CBP și Echipa de Management.

(B) *Membrii*: sunt numiți de către Primăria Cluj-Napoca, inițiatorul procesului; Comisia consultativă este formată din experți în dezvoltare comunitară, urbanism și procese de deliberare.

(C) Competențe

- *Armonizare*: Propune completarea, adnotarea și transformarea principiilor care stau la baza procesului de bugetare participativă operaționalizate în calendarul anual de activități ale procesului cadru și procesului participativ.

- *Evaluare*: Formularea de rapoarte de armonizare trimestriale destinate CBP și Echipei de Management cu propuneri de includere de actori, resurse și instituții necesare continuării bunului mers al procesului.

- *Expertiză*: Oferă expertiză cu privire la inițierea, implementarea și evaluarea procesului de bugetare participativă. În plus, actorii instituționali implicați în proces pot cere consultanță cu privire la terminologia și practicile utilizate în proces.

- *Producere de cunoaștere publică legată de BP*: Va căuta să găsească parteneri cu ajutorul cărora să fie stimulată producerea de cunoaștere despre procesul de bugetare participativă și modalitățile de adâncire a democrației prin sporirea controlului cetățenesc asupra instituțiilor publice, cunoaștere care să fie diseminată către populație și către toți actorii implicați în proces.

Anexa - Calendarul bugetării participative

Luna	Procese	Activități
Februarie	A. Demararea procesului de către Primărie și Consiliul Local.	a. Constituirea Comisiei (Consiliului) pentru Bugetare Participativă (Buget participativ - CBP) pentru stabilirea priorităților din anul viitor. b. Constituirea echipei de management a proiectului bugetării participative și a boardului consultativ.
	B. Informarea cetățenilor.	a. Modalități de comunicare care să informeze comunitatea (pliante, afișe etc.) și să faciliteze procesele de decizie comunitară.
	C. Formare facilitatori.	a. Inițierea procesului de traininguri pentru formarea de facilitatori (voluntari) ai procesului în parteneriat cu Banca Mondială, UBB, ONG-uri.
Martie	D. Prima întâlnire cu cetățenii. Lansarea proiectului are loc în 3 zile, în 3 zone distincte ale cartierului (în 3 școli din Mănăștur care urmează a fi stabilite). Sunt prezenți primarul și consilierii locali.	a. Prezentarea procesului participativ, a principiilor și desfășurării. b. Prezentarea unor propuneri de investiții ale Primăriei. c. Colectarea de feedback de la cetățeni.
Martie-Mai	E. Întâlniri nonformale facilitate.	a. Stimularea formulării de idei pentru cartier din rândul comunității. b. Multiplicarea legăturilor comunitare prin acțiuni comune și încurajarea unor discuții referitoare la bugetul participativ.
Mai - Iunie	F. A doua întâlnire cu cetățenii (în 3 zile, în 3 școli din Mănăștur care urmează a fi stabilite). Sunt prezenți primarul și consilierii locali.	a. Se reiterează desfășurarea întregului proces. b. Prezentare rezultate feedback și cristalizarea opțiunilor. c. Se discută categoriile de priorități și ce e mai important. d. Se lansează noi propuneri și idei din partea cetățenilor. e. Se explică procesul prin care ideile de investiții se transformă în propuneri de proiecte, inclusiv stabilirea de criterii de evaluare specifice.
Mai - Iunie	G. Întâlniri nonformale facilitate.	a. Dezvoltarea proiectelor la nivel de comunitate în funcție de prioritățile cetățenilor.
Iunie - Iulie	H. A treia întâlnire cu cetățenii.	a. Se evaluează și se selectează proiectele de către toți cei implicați prin ateliere deliberative, pe baza criteriilor stabilite în întâlnirile precedente. b. Se trag la sorți delegații care vor urmări materializarea propunerilor venite dinspre comunitate.
Iulie-Septembrie	I. Studiu asupra posibilității și condițiilor de implementare a proiectelor.	a. Evaluare posibilități legale de realizare a proiectelor. b. Evaluare având în vedere PUG și PRU [PRU este un instrument de planificare urbană integrată, menit să asigure corelarea diferitelor domenii componente ale structurii urbane și să asigure evoluția lor în mod concertat: infrastructură tehnică, transport public și privat, spațiu public, dotări (sănătate, învățământ, asistență socială), parcări etc.]. c. Evaluare primară a costurilor. d. Categorizarea proiectului: ce tip de proiect este acesta și înțelegerea necesității abordării unor proiecte cu o componentă pregnantă de construcție a comunității.
Septembrie	J1. Întâlnirea Comisiei pentru Bugetare Participativă - discuții la nivel de priorități legate de cartier.	a. Sunt prezentate toate prioritățile la nivel de cartier pe sectoare. b. Dacă există, se propun amendamente pentru proiecte. c. Se discută câte priorități rămân spre finanțare și câte vor trebui să fie reeșalonate (sau găsite surse alternative de finanțare).
	J2. Întâlnirea Comisiei pentru Bugetare Participativă - discuții la nivel de oraș.	a. Sunt prezentate prioritățile la nivel de oraș. b. Dacă există, se propun amendamente pentru proiecte. c. Se discută câte priorități rămân spre finanțare și câte vor trebui să fie reeșalonate (sau găsite surse alternative de finanțare).
Octombrie	K. Informarea comunității despre prioritățile stabilite și preluarea feedbackului.	a. Transmiterea pe toate canalele de comunicare a mesajelor legate de stabilirea priorităților și preluarea de feedback.
	L. Întâlnirea Comisiei pentru Bugetare Participativă.	a. Discuții pe eventualele amendamente/obiecții ridicate și dacă este cazul programarea unei întâlniri extraordinare cu comunitatea.

Calendarul procesului se poate ajusta în urma propunerilor venite de la cetățeni.